

ESA

EFTA
Surveillance
Authority

Stavanger Region Brusseldager

**ESA`s rolle. Er ESA en bremsekloss?
Hvorfor virker det som Norge er best i klassen?**

Harald Evensen

Avdelingsdirektør konkurranse og statsstøtte

EFTAs overvåkningsorgan

ESAs rolle

- Uavhengig organ
- Overvåke at Norge, Island og Liechtenstein følger EØS-avtalen
- Ikke politisk/lovgivende
- 84 medarbeidere fra hele EØS, 20 land

EØS i et nøtteskall

Hensikten bak det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS) er å garantere fri flyt av varer, personer, tjenester og kapital på tvers av landene som har sluttet seg til avtalen. Disse er kjent som de «fire friheter.» Avtalen legger til rette for handel og fjerner byråkratiske hindringer. Målet er at både enkeltpersoner, forbrukere og foretak kan dra nytte av tilgangen til et marked som består av 30 land og 450 millioner mennesker.

30

LAND

EØS-avtalen samler EØS-EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein med EUs 27 medlemsland i et felles marked som bygger på de samme grunnreglene.

450

MILLIONER MENNESKER

EØS-avtalen inkluderer de omtrent 5,5 millioner menneskene i Norge, Island og Liechtenstein i et europeisk marked som består av om lag 446 millioner mennesker.

4

FRIHETER

Personer

Kapital

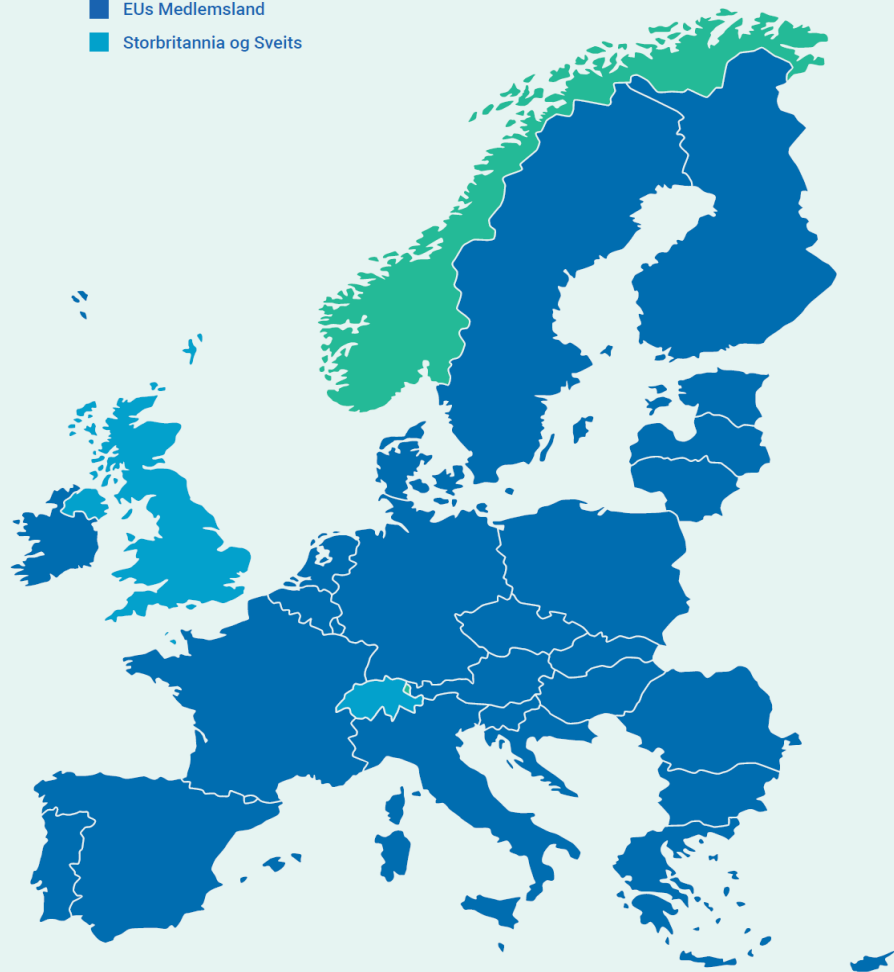

Varer

Tjenester

- EØS-EFTA-landene: Island, Liechtenstein og Norge
- EUs Medlemsland
- Storbritannia og Sveits

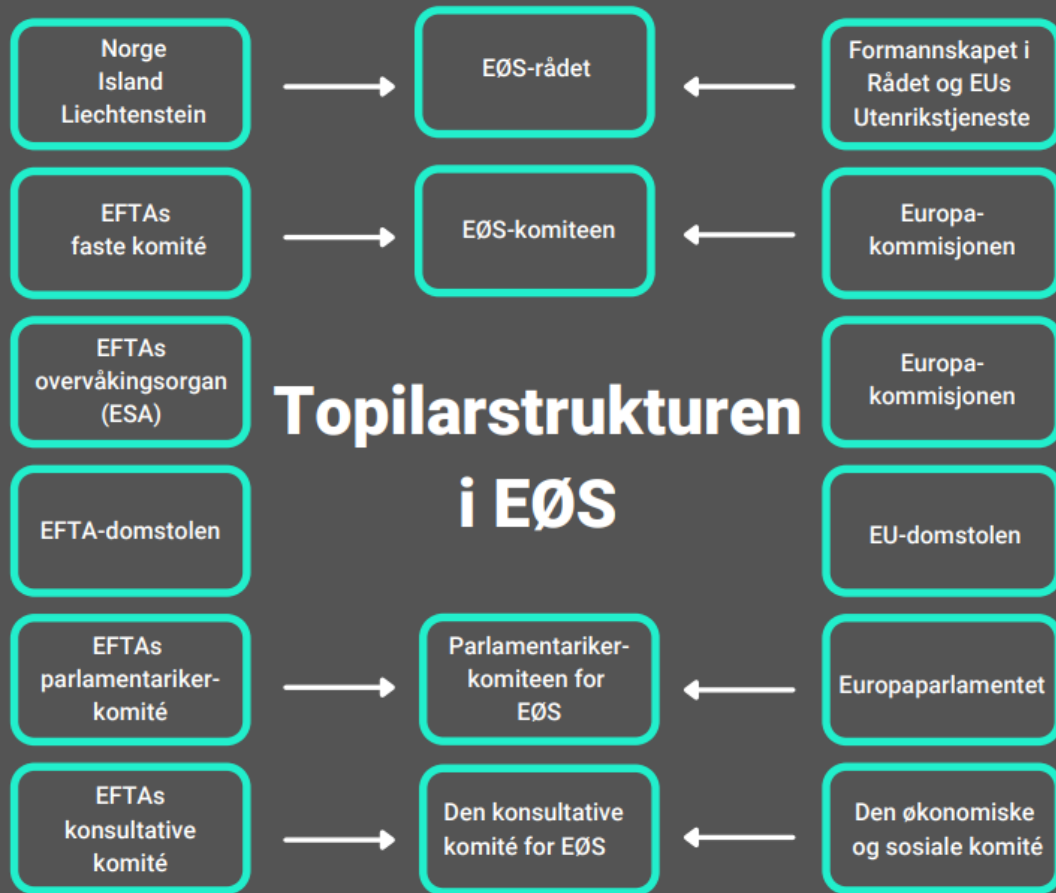

Utenfor EØS-avtalen:

- Landbruk, fiske, skogbruk
- Tollunion og ekstern handel
- Skatt og pengepolitikk
- Justis (f.eks. Schengen)
- Forsvar og sikkerhet

(...men EØS-avtalen kan også spille inn på disse områdene)

Arbeidsområder

- Overvåke riktig og rettidig innføring av nytt EØS-regelverk
- Undersøke brudd på regelverket
 - Gjennomføre kontroller (vet)
- Godkjenne offentlig støtte
- Håndheve konkurranseregler overfor private foretak

EØS og klimaambisjonene

- 2019 - Forsterket samarbeid mellom Norge, Island og EU
- **EØS-avtalen:**
 - **Innsatsfordeling** -Effort Sharing Regulation
 - **Klimagassutslipp** fra skog og annen arealbruk (LULUCF)
 - **EUs kvotesystem** for klimagassutslipp
- ESA fører tilsyn med at Island og Norge oppfyller sine mål
 - **31. okt. 22: andre årsrapport**

Saksgang mot myndighetene

- Hvem som helst kan klage til ESA.
- ESA kan gjennom egen overvåkning bli oppmerksom på mulige problemer i EFTA-landenes nasjonale lovgivning eller praksis.
 - => «Uformell» undersøkelse
 - => Formell undersøkelse.
 - => Traktatbruddsak.
- Særregler for statsstøtte og konkurranse

1

ESA sender et formelt åpningsbrev der ESA legger frem synspunktene sine og gir landet mulighet til å svare

Formelt
Åpningsbrev
(Formal notice)

2

Grunngitt
Uttalelse
(Reasoned
opinion)

Dersom saken ikke blir løst, kan ESA vedta en grunngitt uttalelse der landet blir bedt om å rette seg etter EØS-reglene

3

Til slutt kan ESA bringe saken inn for EFTA-domstolen, som har siste ord

EFTA –
domstolen

EFTA-domstolen i Luxembourg

- Har siste ord om tolkningen av EØS-regelverk
- ESA kan stevne EFTA-land for brudd på EØS-avtalen
- Domstolen kan prøve lovligheten av ESAs vedtak
- Gir rådgivende uttalelser til domstoler i EFTA-landene

Sak indre marked (fire friheter)

PSYKOLOGISTUDENTENE

ESA gir ELTE-studentene medhold, mener Norge bryter EØS-retten

ESA ber Norge rydde opp innen fire måneder. Studentenes advokat mener saken er en «EØS- og forvaltningsrettslig skandale».

Martina Linn, Magn Molund, Willy Opazo, Heidi Sundby, Julie Ekset og Thomas Larsen, som Khrono møtte i Buskerud, er fem av de norske studentene som går ved ELTE i dag og som kjemper for å få godkjent utvekslingen. Foto: Espen Lønning / NTB

ESA: Norge må oppheve begrensninger i retten til å motta sykepenger ved opphold i utlandet

Artikkel og bilde fra Khrono

ESA lukker sak om underleverandør- begrensninger i offentlige anskaffelser

- Anskaffelsesforskriften begrenser underleverandører i offentlige kontrakter i bygg- og renholdssektoren til to ledd
- Oktober 2019: Opprettet sak mot Norge
- Juni 2020: Åpningsbrev
- Dialog med norske myndigheter og partene i arbeidslivet
- Endringer i veilederen
- Lukket 7 februar 224

shutterstock.com · 2290920033

Konkurranse

- Håndheve EØS-konkurransereglene
 - **Ulovlig samarbeid**
 - **Misbruk av dominerende stilling**
- Vide kontrollfullmakter
- Kan ilegge bøter

ESA gir Telenor 1,2 milliarder i bot for misbruk av markedsrett

Telegiganten har misbrukt sin dominerende stilling, mener EFTA-tilsynet. – Vi kjenner oss ikke igjen i måten Telenor beskrives, sier Telenor Norge-sjef Petter-Børre Furberg, som varsler at selskapet vil anke dommen.

Offentlig støtte

- Offentlig støtte til kommersiell virksomhet
- I utgangspunktet forbudt, men mange unntak
- Skal meldes til ESA for godkjenning
- Ulovlig støtte skal betales tilbake

Officers of the Competition and State Aid Directorate

Mye offentlig støtte kan være lovlig

- ✓ Bagatellmessig støtte – små beløp (opptil 300 000 euro/tre år)
- ✓ GBER: Det generelle gruppeunntaket - i praksis det viktigste!
 - ✓ *Revidert og utvidet i 2023*
- ✓ Notifiserte og godkjente ordninger
- ✓ Notifikasjon til ESA av enkeltsak (tar litt tid)
 - ✓ Retningslinjer: TCTF, CEEAG, IPCEI
- ✓ Tjenester av allmenn økonomisk betydning
- ✓ Ved tvil om det er støtte – finnes det et lovlig unntak?

Gruppeunntaket

- Regional aid
- Aid to SMEs
- Aid for European Territorial Cooperation
- Aid for access to finance for SMEs
- Aid for R&D&I
- Training aid
- Aid for disadvantaged workers and workers with disabilities
- Aid to make good the damage caused by certain natural disasters
- Aid for environmental protection
- Social aid for transport for residents of remote regions
- Aid for broadband infrastructures
- Aid for culture and heritage conservation
- Aid for sport and multifunctional recreational infrastructures
- Aid for local infrastructures
- Aid for regional airports
- Aid for ports
- Aid involved in financial products supported by the InvestEU fund

Kan være komplisert, men kan spørre ESA til råds (gjennom NFD)

Hy2Use

- IPCEI
 - Skape en verdikjede for lavkarbon og fornybar hydrogen (FoU)
- Barents Blue (produksjon)
 - Blå amoniakk fra naturgass, nær null CO2 utslipp
- Tizir (bruk)
 - Erstatte kull med hydrogen i produksjon av TiO₂ og råjern
- Kommisjonen: 35 prosjekter i 13 EU stater

Sørlige Nordsjø II

- Contract for Difference: Strike price, reference (bid) price
 - Cap BNOK 23
- Oppfyller mesteparten, men ikke alle, krav i CEEAG
 - Offentlig høring (99), beregning av subsidier for spart CO2 (115)
- Oppfyller kravene i TCTF
 - (78), (51-53)
- Prenotifikasjonsfasen, prekvalifikasjonskrav
 - Lokale ringvirkninger
 - Best miljøstandard i prosjektbeskrivelsen

Enova støtteordning for flytende havvind

NOK 4 mrd

Støtteordning for energi- intensive selskaper

NOK 101 mrd

ESA godkjenner Mo i Rana finansiering

Av **Hans Olav Nyborg** - 24/06/2022, 15:28

EU med klarsignal for tre nye år med nullmoms

Den norske stat har fått grønt lys av EU for å fortsette med elbilene-subsidiene.

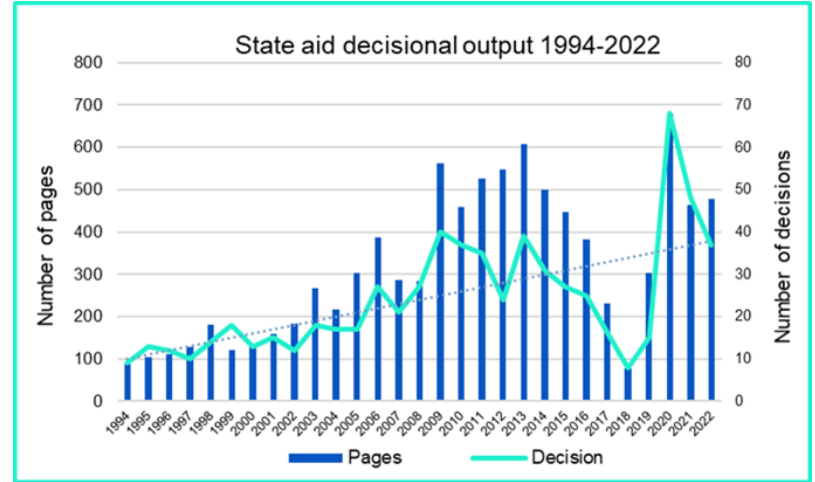
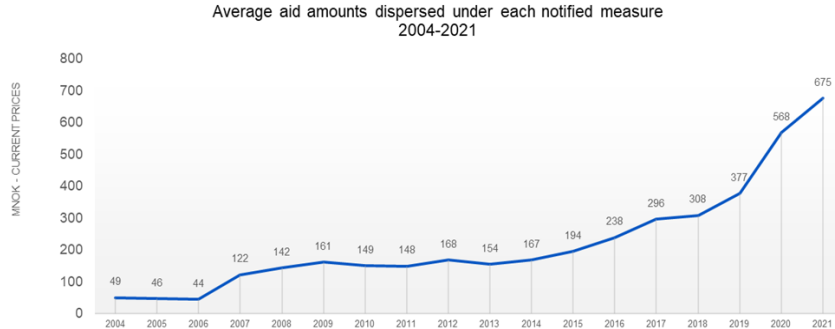
Vedums julemirakel

Det hendte i de dager at EU løste alle problemene for Trygve Slagsvold Vedum. Det var nesten så troen sviktet.

FINANSMINISTER: Finansminister Trygve Slagsvold Vedum på sitt kontor i finansdepartementet. Foto: Christian Roth Christensen / Dagbladet

State aid stats

Bremsekloss?

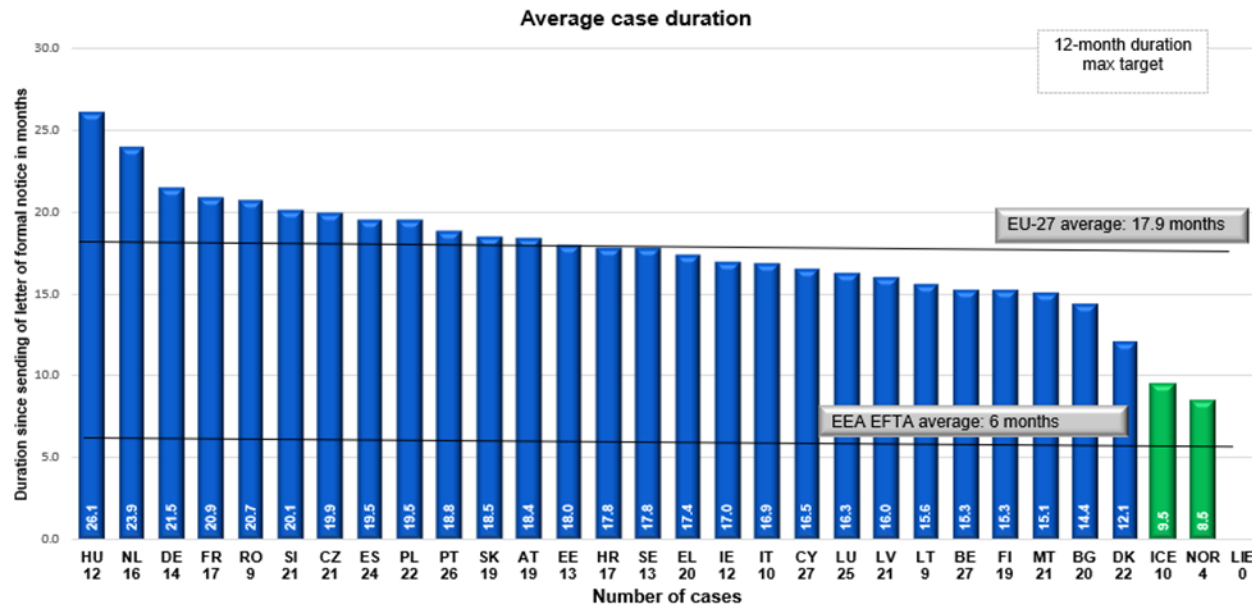
■ Tidsbruk

- Ressurser: Hard prioritering
 - Ca 40 statsstøttesaker per år
 - 707 vedtak i 2023
- Må behandle alle klager
- Store og kompliserte saker (Miljøsakene, Vy klagene)
- EFTA domstolens krav til grundig prosess

■ Materielle innvendinger

- ESA driver juridisk kontroll, ikke politikk

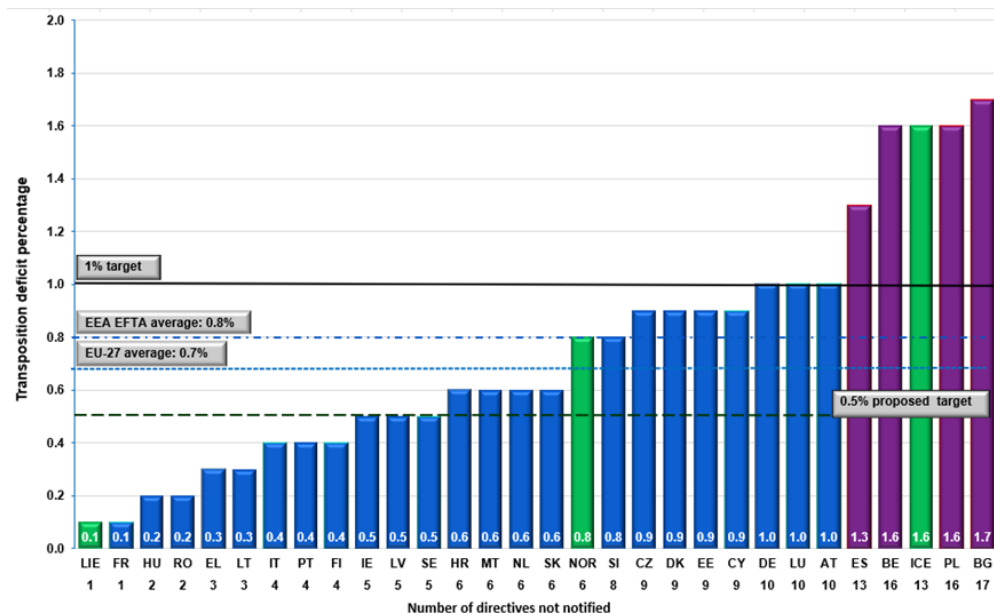
Scoreboard 2023: ESAs saksbehandlingstid for uriktig eller ikke-implementering av direktiver

Duration of infringement cases – Directives excluding cases referred to court – comparison with EU

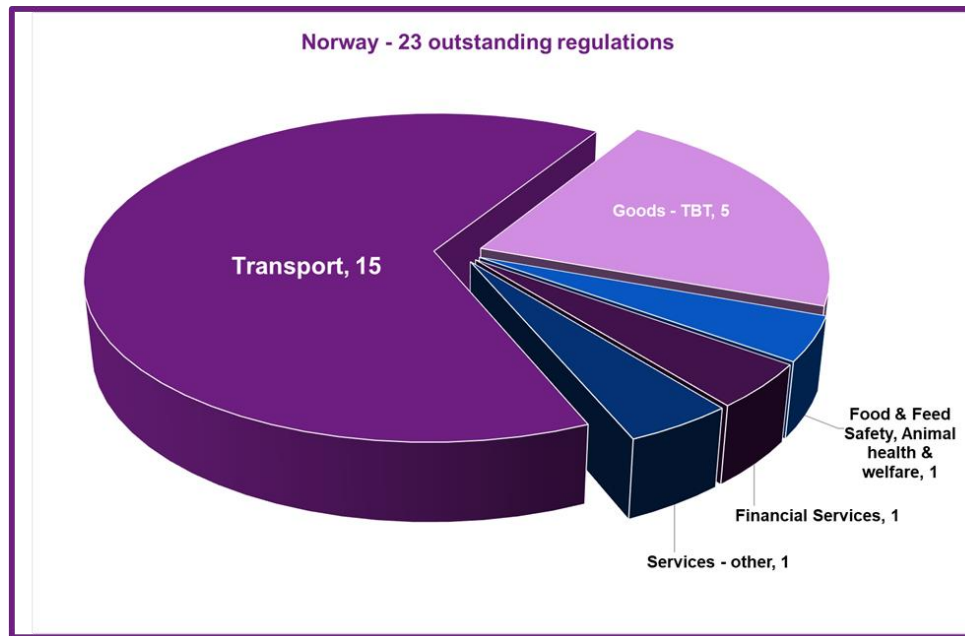
Norge best i klassen?

Scoreboard 2023: Implementering av direktiver

Comparison of EEA EFTA States' and EU States' transposition deficit

Scoreboard 2023: Implementering av forordninger

 eftasurv

 @eftasurv

 EFTA Surveillance Authority

www.eftasurv.int

